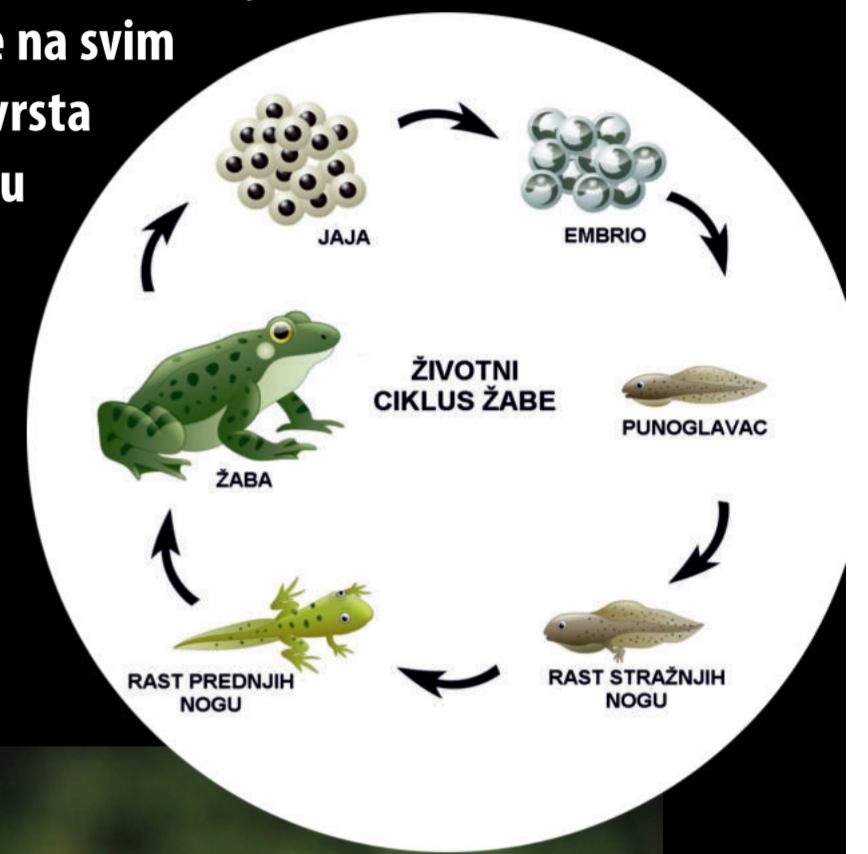




Vodozemci

POŽEŠKE KOTLINE I SLAVONSKOG GORJA

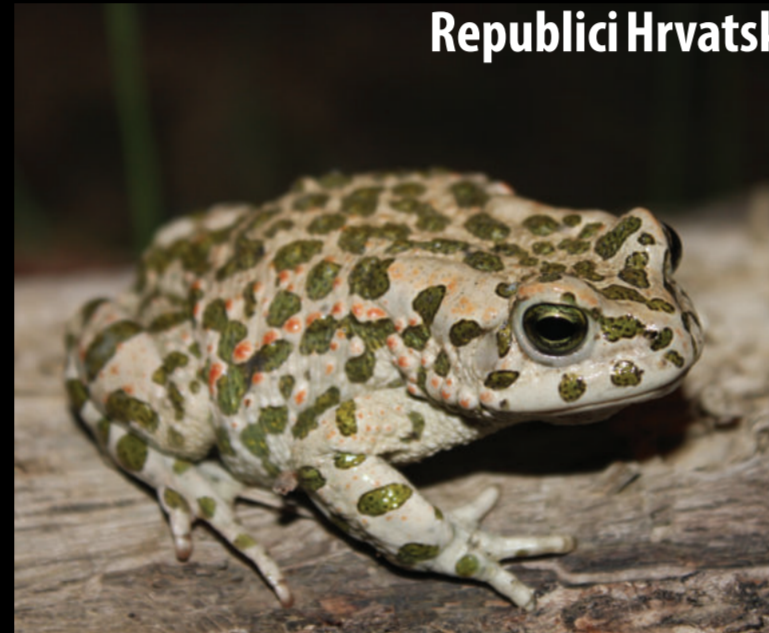
Vodozemci (*Amphibia*) su razred slatkovodnih kopnenih kralježnjaka. Naziv *Amphibia* dolazi od grčke riječi ἀμφίβιος (*amphi bios* = dvostruki život), a zasniva se na činjenici da većina vodozemaca stadij ličinke proživljava u vodi. Nakon metamorfoze mogu živjeti na kopnu, ali ostaju cijeli život na vlažnim staništima. Prije oko 360 milijuna godina, u razdoblju devona, vodozemci su postali prvi kopneni kralježnjaci na Zemlji. Pretpostavlja se da su se razvili od riba resoperki. Poznato je oko 7000 vrsta vodozemaca koji naseljavaju različita vlažna staništa na svim kontinentima, osim Antarktike. U Hrvatskoj je zabilježeno 20 vrsta vodozemaca, a u Požeškoj kotlini i gorju 16 vrsta. Svi vodozemci u Republici Hrvatskoj su zakonom zaštićeni.



Životni ciklus žabe



Bufo bufo – smeđa krastača



Bufo viridis – zelena krastača



Pelophylax kl. esculentus – zelena žaba



Pelophylax lessonae – mala zelena žaba



Bombina bombina – crveni mukač



Bombina variegata – žuti mukač



Rana dalmatina – šumska smeđa žaba



Rana temporaria – livadna smeđa žaba



Hyla arborea – obična gatalinka



Pelobates fuscus – češnjača



Salamandra salamandra – pjegavi daždevnjak



Triturus dobrogicus – podunavski vodenjak



Pelophylax ridibundus – velika zelena žaba



Rana arvalis – močvarna smeđa žaba



Ichthyosaura alpestris – planinski vodenjak



Lissotriton vulgaris – mali vodenjak

ZANIMLJIVOSTI

- prvi vodozemci bili su snažni, tromi i poneki dugi do 5 metara
- koža nekih vrsta vodozemaca luči otrove
- ličinke vodozemaca dišu škragama, a odrasle jedinke plućima i kožom
- vodozemci su hladnokrvni organizmi i zimi miruju
- žabe mogu skočiti 20 puta više od vlastite dužine tijela



Gmazovi

POŽEŠKE KOTLINE I SLAVONSKOG GORJA

Gmazovi (*Reptilia*) su razred prvih pravih kopnenih kralježnjaka. Latinski naziv razreda dolazi od latinske riječi reptilis, što znači onaj koji gmiže. To ime se zasniva na činjenici da većina gmazova ima noge postavljene sa strane u odnosu na tijelo pa zbog toga gmižu. Gmazovi su prvi pravi kopneni kralježnjaci jer im za razmnožavanje nije potrebna voda. Kod gmazova nema stadija ličinke, razvijaju se direktno iz jaja, a neke vrste rađaju žive mlade. Pojavili su se sredinom karbona, a razvili su se iz vodozemaca. Poznato je oko 6000 vrsta gmazova koji naseljavaju sve kontinente osim Antarktike. U Hrvatskoj je zabilježeno 39 vrsta gmazova, a u Požeškoj kotlini i gorju 13 vrsta. Svi gmazovi u Republici Hrvatskoj su zakonom zaštićeni.



Razlike između neotrovnic i otrovnica

NEOTROVNICE

OTROVNICE

ZJENICA

okrugla

okomita

ANALNA LJUSKA

podijeljena (dvodijelna)

nepodijeljena (jednodijelna)

PLOČICE NA GLAVI

dobro razvijene i uočljive

nisu sve dobro uočljive

IZGLED TIJELA ZMIJE

relativno dugačko i eleganto

relativno kratko, zbijeno (robustno)

REP

relativno dugačak

relativno kratak



Anguis fragilis – sljepić



Lacerta agilis – livadna gušterica



Lacerta viridis – obični zelembać



Podarcis muralis – zidna gušterica



Ablepharus kitaibelii – ivanjski rovaš



Coronella austriaca – obična smukulja



Natrix tessellata – ribarica



Zamenis longissimus – bjelica



Vipera berus – riđovka



PRVA POMOĆ PRI UGRIZU

- Budite smireni - posljedice ugriza naših otrovnica rijetko su smrtonosne.
- Ne trčite i ne paničarite - ubrzavanjem rada srca otrov se brže širi tijelom.
- Pokušajte odrediti koja zmija vas je ugrizla - možda nije otrovnica.
- Ugriženi dio tijela imobilizirajte maramom ili udlagom kako se ne bi pojačavala prokrvljenost.
- Uklonite odjeću i nakit s mjesta ugriza zbog oticanja tkiva.
- Ranu treba pustiti da slobodno krvari i ne treba je ni u kojem slučaju pokušavati rezati ili iz nje isisavati otrov.
- Pijte puno tekućine (nikako kavu ili alkoholna pića).
- Što prije otiđite k liječniku!



Natrix natrix – bjelouška



Emys orbicularis – barska kornjača

ZANIMLJIVOSTI

- dinosauri su bili najveći i najpoznatiji gmazovi, a vladali su u mezozoiku (65 do 250 milijuna godina), povijesnom razdoblju koje se zove i „Doba dinosaura“
- svi gmazovi dišu plućima
- ivanjski rovaš najmanji je gušter u Hrvatskoj, a obitava na dva lokaliteta – u Papuku i Iloku
- da bi se obranila od predatora bjelouška ispušta neugodan miris i pravi se mrtva
- najduža zmija u Požeškoj kotlini i gorju je bjelica, a može biti duga preko 2 m
- gušteri u slučaju opasnosti mogu odbaciti rep

